



ТОШКЕНТ



ШАҲАР
ИЖТИМОЙ-
СИЁСİY
ТАЗЕТАСИ

ОҚШОМ

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 76 (9.573) 2001 йил 2 июль, душанба

Сотувда эркин нархда

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ФАРМОНИ 2001 йилнинг 1 августидан бошлаб иш ҳақи, пенсиялар, стипендиялар ва ижтимоий нафақалар миқдорини ошириш тўғрисида

Республика аҳолисининг турмуш даражасини янада ошириш ва фуқароларнинг ижтимоий муҳофазасини кучайтириш мақсадида:

1. 2001 йилнинг 1 августидан бошлаб: бюджет муассасалари ва ташкилотлари ходимларининг иш ҳақи, барча турдаги ижтимоий нафақалар, олий ўқув юртлири талабаларининг, ўрта махсус ва ҳунар-техника билим юртлири ўқувчиларининг стипендиялари ўрта ҳисобда 1,4 баравар;

барча турдаги пенсиялар — ўрта ҳисобда 1,45 баравар оширилсин.

2. 2001 йилнинг 1 августидан бошлаб Ўзбекистон Республикаси ҳудудидида:

энг кам иш ҳақи — ойига 3430 сўм;

ёшга доир пенсия — ойига 6780 сўм;

ягона тариф сеткаси бўйича бошланғич (нулинчи) разряд — ойига 3430 сўм;

болаликдан ногиронларга бериладиган нафақа — ойига 6780 сўм;

зарур иш стажига эга бўлмаган кекса ёшдаги ҳамда меҳнат лаёқатсиз фуқароларга бериладиган нафақа — ойига 4110 сўм миқдоридида белгилансин.

3. Белгилаб қўйилсинки, иш ҳақига қўйиладиган устама ва қўшимча ҳақларнинг барча турлари, шунингдек, пенсиялар, икки ёшгача бўлган болаларни тарбиялаётган оналарга, болалик оилаларга бериладиган нафақалар ҳамда энг кам иш ҳақига нисбатан белгиланган бошқа тўловлар 2001 йил 1 августдан бошлаб мазкур Фармонда белгиланган энг кам иш ҳақи миқдоридан келиб чиққан ҳолда амалга ошириладиган.

4. Ўзбекистон Республикаси Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги:

вазирликлар, идоралар, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимликлари, бюджетдан молияланадиган ташкилот ва муассасалар билан биргаликда мазкур Фармон қоидаларидан келиб чиққан ҳолда пенсиялар, нафақалар, стипендиялар ҳамда бюджет муассасалари ва ташкилотлари ходимларининг мансаб маошларини ўз вақтида қайта ҳисоблаб чиқишни таъминласинлар.

Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги билан бирга Молия вазирлиги билан келишилган ҳолда мазкур Фармонда иш ҳақи 1,4 баравар оширилиши кўзда тутилганини ҳисобга олиб, врачлар, кичик ва ўрта тиббиёт ходимлари иш ҳақининг янги миқдорларини, шунингдек, меҳнатда ҳақ тўлаш ягона тариф сеткаси бўйича бир разряд оширилишини тасдиқласин.

5. Бюджет муассасалари ва ташкилотлари ходимларининг иш ҳақи, пенсиялар, нафақа ва стипендияларнинг оширилиши билан боғлиқ харажатлар тегишли равишда республика давлат бюджети ва бюджетдан ташқари Пенсия жамғармаси ҳисобидан амалга оширилсин.

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги билан биргаликда 2001 йилги Давлат бюджети ва бюджетдан ташқари Пенсия жамғармасининг харажатларига тегишли туза-тишлар киритсин.

6. Ҳўжалик ҳисобидидаги корхона ва ташкилотлар меҳнат-да ҳақ тўлаш базавий фонднинг белгиланган миқдорларидан келиб чиққан ҳолда ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш ҳамда меҳнат сарфини камайтириш ҳисобидан 2001 йил 1 августдан бошлаб иш ҳақи миқдорини мазкур Фармонда белгиланган энг кам иш ҳақи миқдорига мувофиқ оширилсин.

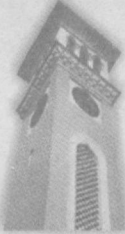
7. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги, Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги Адлия вазирлиги ҳамда бошқа тегишли вазирликлар ва идоралар билан биргаликда 2001 йилнинг 1 августига қадар амалдаги қонунчиликка мазкур Фармондан келиб чиқадиган зарур ўзгаришларни киритсинлар.

8. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2000 йил 23 июндаги ПФ-2644-сон Фармони (7-банди истисно қилинган ҳолда) ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти

И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри, 2001 йил 29 июль.



ПОЙТАХТНИНГ Бир кунни Янгиликлар, воқеалар

Долзарб вазифаларни бажаришга — асосий эътибор

Иккинчи чақириқ халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгашининг тўртинчи сессияси бўлиб ўтди

Уни Тошкент шаҳар ҳокими Қозим Тўлаев олиб борди. Тошкент шаҳар ҳокимлигининг ёшлар масаласи юзасидан амалга ошириладиган чора-тадбирлар дастури бажарилишининг бориши тўғрисида Тошкент шаҳар ҳокимининг биринчи ўринбосари Рустам Шоабдурахмонов маъруза қилди.

Бугунги кунда пойтахтда 7 ёшдан 28 ёшгача бўлган 875 мингдан ортиқ тошкентликлар истиқомат қилишини ҳисобга олган ҳолда шаҳар ҳокимлиги бўлгуси авлодни ватанпарварлик, юртта муҳаббат руҳида тарбиялашга катта аҳамият қаратмоқда. Шунингдек ўсмирлар ва қизларни ижтимоий муҳофаза қилиш бўйича муайян чора-тадбирлар амалга оширилмоқда.

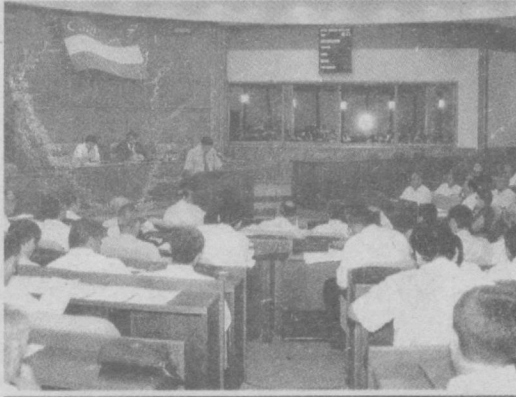
Маърузачи таъкидлаганидек, кадрлар тайёрлаш Миллий дастури доирасида, иқтидорли ва қобилиятли ёшларни излаш ва уларни қўллаб-қувватлаш, соғлом турмуш тарзини тарғиб этиш, ўсмирлар ва қизлар тартибда ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш ва уларнинг турли хил экстремистик ташкилотларга жалб этилишига йўл қўймайсиз юзасидан қўпгина тадбирлар, саноат-харажатлар амалга оширилди. Ўнлаб турли хил кўргазмалар, кўриклар, спорт мусобақалари ўтказилди. Иш топидида қўйиладиган ёшларни ишга жойлаштириш бўйича чора-тадбирлар амалга оширилмоқда.

Ёшлар муаммоларини ҳал этишга йўналтирилган саноат-харажатларнинг самарадорлигини ошириш, ёшларнинг маънавий-маърифий, жисмоний, ҳуқуқий тарбиясини такомиллаштириш шубҳасиз ўсмир ва қизларнинг ўзаридан фаоллигини талаб этади. Бу борада ташкил этилганга ҳали қўп вақт ўтмаган «Қамолот» ёшлар ижтимоий ҳаракатидан катта умид қўтилмоқда. Ҳозирнинг ўзида «Қамолот»нинг шаҳар ва туман бўлиmlари фаолият кўрсатмоқда, жойларда ёшлар ҳаракати билан ташкилотларини шакллантириш ҳаракати давом этмоқда. Ва улар ўзларининг хайрли ва яхши ишларида шаҳар ва туманлар ҳокимликлари билан ҳамкорлик қилишга қўллаб-қувватлашнинг доимий хис этилиши жуда муҳимдир. Ёшларнинг тош маънада ватанпарварликлари, — деди ўз сўзи якунида нотик, — ишдан бўйин товланмайдилар ва уларга ўз фаолиятлари учун тўғри йўналишларни танлашларида ёрдам бериш керак.

Муҳокамаларда сўзга чиққан депутатлар — Собир Раҳимов туман ҳокимининг ўринбосари, туман хотин-қизлар қўмитасининг раиси М.Расулова, «Қамолот» ижтимоий ҳаракати Тошкент шаҳар бўлимининг раиси Ф.Махмуджўев, «Тошкент оқшом» ва «Бечерний Ташкент» газеталарининг бош муҳаррири А.Ақромов ёшларни тарбиялаш ва уларнинг ижтимоий муҳофазаси билан боғлиқ долзарб масалаларнинг ечими бўйича ўз тақлифларини киритдилар. Жумладан, ёшларнинг иш билан бандлиги масалаларини ҳал этишга йўналтирилган тадбирларга алоҳида эътибор қаратиш; қизиқиш ва манфаатларини ўрганиш мақсадида пойтахт ёшларини ўзига хос тарзда ҳисобдан ўтказиш, ёшлар билан ишлаш учун кадрлар тайёрлаш ташкил этиш тўғрисида тақлифлар билдирилди.

Кун тартибидидаги иккинчи масала — Тошкент шаҳридаги экспортга махсуслашган ишлаб чиқарувчи саноат ва бошқа турдаги корхоналарнинг фаолияти ва Тошкент шаҳар иқтисодиётига чет эл инвестицияларининг жалб қилиш дастуруларини бажарилиши тўғрисида Тошкент шаҳар ҳокимининг ўринбосари Н.Хонов сўзга чиқди.

Шуни айтиш керакики, пойтахт корхоналарининг ташқи савдо айланмаси йилига 2 миллиард



АҚШ доллари ҳажмидан ошиб кетди. Умумий ҳажмдан экспорт улуши 41 фоизга етди. Ўнлаб корхоналар экспортга йўналтирилган махсуслашган ишлаб чиқаришни ошириш, ишлаб чиқаришни махсуслаштириш дастурини муваффақиятли бажармоқдалар. Бироқ, пойтахтнинг экспорт салоҳиятидан етарли даражада фойдаланишда деийишга ҳали асосийси йўқ. Бунинг объектив сабаблари ҳам бор: масалан, янги ишлаб чиқариш корхоналарини қуриш ва фаолият кўрсаттаётганларини қайта тиклаб ва янгилашдан экспорт имкониятларини ошириб бўлмайди. Бироқ, бунинг субъектив сабаблари ҳам маъмул. Чунки, қўпгина корхоналарда маркетинг хизмати ҳали етарли даражада йўлга қўйилмаган. Шу сабабдан ишлаб чиқарилаётган махсуслашган бўлган талаб яхши ўрганилмаган. Корхоналарнинг тақлифлари хар дом ҳам аниқ шарт-шароитлар, ишлаб чиқариш учун зарур база билан таъминланмапти. Ишлаб чиқарилаётган махсуслашган қўллаб турлари сифати, ташқи қўриқниш ва безатилиши жиҳатидан ҳақон андозаларидан ортида қолмоқда. Пойтахт корхоналарининг экспортбоқ махсуслашган орасида йирик ишлаб чиқарувчилар, масалан машинасозлик тармоғининг ҳиссаси кам, биз фан ютуқлари ва юқори технологияларга асосланган махсуслашган чикаришимиз лозим бўлган бир вақтда оддий махсуслашган кўпроқ ишлаб чиқаришмоқда.

Пойтахтнинг экспорт салоҳиятини ошириш учун чет эл инвестицияларини жалб этиш муҳим аҳамият касб этади. Бу борада кенг қўламдаги ишлаб амалга оширилмоқда. Масалан, ҳозир хорижий инвесторлар иштирокида 45 та йирик лойиҳалар тadbик этилмоқда. Ақмал Иқромов туманида тижувчилик махсуслашган чикариш бўйича қўшма корхона-

ни ташкил этиш, 2-пайабзал фабрикаси негизидида модели аёллар пойабзалини чикариш, чини корхонаси негизидида янги махсуслашган чикариш бўйича ишлар йўлга қўйилмоқда.

Чет эл инвесторларини жалб этиш юзасидан узок муддатли стратегиянинг ишлаб чиқишлиши, хорижий тадбиркорларга Тошкент саноат салоҳиятининг бутун тизимини кўрсатишни такомиллаштириш, ривожланган мамлакатлар тажрибаси бўйича пойтахтнинг иқтисодий ривожланишининг барча масалалари, жумладан хорижий инвестицияларини жалб этиш бўйича барча масалалар билан шуғулланадиган саноатчилар ва ишлаб чиқарувчилар ассоциациясини ташкил этиш чет эл инвестицияларининг келгусида жалб этилишида муҳим омил бўлур эди.

Ушбу масала муҳокамасида Тошкент молия институтини проректори Ф.Каримов, Тошкент шаҳар ҳокимлиги Инвестициялар бош бошқармасининг бошлиғи О.Иброҳимов иштирок этди.

Сўнг депутатларга республика Мустақиллигининг 10 йилгига бағишлаб Ўзбекистон Республикасида шаҳар йўловчи транспортини ривожлантириш бўйича концепция доирасидаги Тошкент метрополитени Юнусов бўд йўналишининг биринчи вабватининг ишга туширилиши мамунуният билан маълум қилинди. Шунингдек халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгашининг ижтимоий-маданий ривожланиш масалалари бўйича доимий комиссияси раиси Х.Каримовнинг ушбу комиссиянинг фаолияти тўғрисидаги маълумотини тингладилар, Тошкент шаҳар ҳокимининг бир қатор қарорларини тасдиқладилар. Ташқилик масалалар ҳам қўриб чиқилди.

Барча муҳома қилинган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

ҚИСҚА сатрларда

□ **ШАҲРИМИЗДАГИ** 1-юқумли касалликлар шифохонасида «Ҳамшира — 2001» кўрик-танлов бўлиб ўтди.

□ **ПОЙТАХТИМИЗДАГИ** 21-Меҳрибонлик уйига меҳро-савоат кўрсатиш мақсадида ташриф буюрган мамлакатимиз спортининг юлдузлари Нурхон Нафасов, Руслан Чагаев ва Азамат Абдураимовлар мазкур Меҳрибонлик уйи тарбияланувчилари билан учрашув ўтказишди, меҳрога ташна болажонларга турли хил совғалар улаштишди. «Меҳро-жон» васийлик жамғармаси ташаббуси билан ўтказилган ушбу тадбирда эстрада хонандалари иштирокида концерт дастури намойиш этилди.

□ **29-30 ИЮНЬ** кунлари пойтахтнинг энг чиройли ва сўлим масканларида бўлиши Сайилгоҳ кўчасида «Замин юлдузлари» шоу-фестивали бўлиб ўтди.

□ **ЯҚКАСАРОЙ** туманидаги Бобур номи истироҳат боғида ташкил этилган плакатлар кўргазмаси «Гийванд моддаларсиз — келажак» деб номланди.

□ **ТОШКЕНТДА** янги Туркман маданият маркази иш бошлади. Шу муносабат билан ўтказилган тақдирот маросимида қардош халқлар маданият марказлари вакиллари ва пойтахт жамоатчилиги иштирок этди.

□ **МИРОВОД** тумани ҳокимлигида туман халқ таълими бўлими билан ҳамкорликда ўтказилган йилгиш тумандаги мактабларнинг янги ўқув йилига тайёргарлиги ва келгуси иш режаларига бағишланди.

□ **ЎТГАН** кунни Тўқимачилик ва энгил саноат институтини қоидада академик лицейда мазкур илм масканининг 75 нафар таъризувчиларига диплом топириш маросими бўлиб ўтди.

□ **ЎЗБЕКСТОН** радиосининг овоз ёзиш студияси негизидида янги, замонавий радио рекорд студияси ташкил этилди.

□ **ПОЙТАХТИМИЗДАГИ** марказий зобитлар уйида Республика Мудоффа вазирлиги, мудоффага қўмаклашувчи «Ватанпарвар» ташкилоти, «Қамолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати ҳамкорликларида харбий ансамбллар иштирокида ўтказилаётган «Мардлар кўриқлайди Ватани» мавзусидаги қўшиқлар кўрик-танловининг якуновчи босқичи нияосига етди. Ушбу кўрик-танлов ғолиблари мутасаддиларнинг соғвглари билан тақдирланишди.

□ **ТОШКЕНТ** Давлат музыка-ли комедия театрида мавсум якунларига доир тадбир ўтказилди.

□ **СЕРГЕЛИ** туманидаги «Қўшқўр» маҳалласида «Она меҳри — фарзанд бешиги» мавзусидаги кўрик-танловнинг туман босқичи бўлиб ўтди. Истиклолнинг ўн йиллигига бағишлаб ўтказилган ушбу кўрик-танловнинг иштирокчилари бўлиши онажонлар оиланинг оиладада тутган ўрни, онанинг оиладаги ва бола тарбиясидаги аҳамияти ҳақида ҳақмалар хайъатига сўзлаб беришди. Ғолиб деб топишган «Ошпета» маҳалласининг фуқароси Ўлмасхон Толипов мазкур кўрик-танловнинг шаҳар босқичида қатнашиш ҳуқуқини қўлга киритди. Шунингдек Сергели туманидаги «Оқибат» маҳалласида 37-туман поликленика шифокорлари иштирокида ўтказилган кўрик-танлов «Оналар соғлиғи — фарзандлар бойлиғи» деб номланди.

□ **КЕЧА** Собир Раҳимов туманида туман ҳокимлиги хизматчилари иштирокида теннис мусобақаси бўлиб ўтди. **БУТУН** эса Сергели туман ёшлари ташаббуси билан «Биз соғлом турмуш тарзи учун» шioriдаги спорт мусобақаларини ўз ичига олган театрлаштирилган шоу дастури ўтказилди.

Аввал хабар қилинганидек, 2002 йилда ўтадиган жаҳон чемпионати саралаш мусобақаларининг иккинчи босқичида муваффақиятли иштирок этиш мақсадида Ўзбекистон терма жамоаси футболчилари Малайзияда «Мердека» халқаро турнирида дастлаб тайландликлар билан 1:0, сўнгра Малайзия олимпия терма жамоасини 2:0 ҳисобида мағлубиятга учратишган эди. Ушбу гала-

XXI саҳоси

Барча манбалардан
олинган сўнгги хабарлар

Мамлакатимизда

● Кичик ва ҳусусий тадбиркорликни ривожлантириш-ни рағбатлантириш бўйича республика мувофиқлаштирувчи кенгашининг навбатдаги мажлиси бўлиб ўтди.

● Ўзбекистон Республикаси Олий судида бўлиб ўтган брифинг Олий суд пленумлари қарорлари ижросини таъминлаш, суд-ҳуқуқ тизимида амалга оширилаётган ислохотлар, янгилик ва ўзгаришлар мазмун-моҳиятини кенг оммага етказиш масалаларига бағишланди.

● Миллий матбуот марказида «Оммавий ахборот воситаларида ахборот хизматини такомиллаштириш: амалиёт, тажриба, муаммо ва ечимлар» мавзусида семинар-тренинг бўлиб ўтди.

● Наманган вилояти деҳқонлари қабул пунктларига 213 минг тоннадан ортиқ сара дон топириб, давлатга дон сотиш йиллик топиригини бажардилар.

● Самарқандда вилоят иқтисодиётига хорижий инвестицияларни жалб этиш бўйича халқаро конференция ўтказилди.

● Ўтган жума кунин «Боғи Эрам» истироҳат боғида Савдо, матбуот кооперацияси ва аҳолига маънавий хизмат кўрсатиш ходимлари ўзларининг касб байрамларини нишонладилар.

● «Фан» нашриётида Алишер Навоий асарлари тўпламининг 17-жилди босмадан чиқарилди.



Жаҳонда

● **Бугун** Москвада Россия Федерацияси Президенти Владимир Путиннинг Франция Президенти Жак Ширак билан расмий музокаралари бўлиб ўтади.

● Япония Бош вазири Дзюнитиро Коидзуми ҳукумат раҳбари сифатида биринчи бор хорижий сафарга чиқди. У дастлаб АҚШга ташриф буюриб, Оқ уй раҳбари Жорж Буш билан музокара ўтказди. Сўнг Буюк Британия ва Францияда меҳмон бўлади.

● Фаластин Мухториятининг раҳбари Ёсир Арофат Женин шаҳри яқинида бир яҳудийнинг ўлдирилишини қоралаб, тегишли идораларга ушбу жиноятни содир этган қотилни излаб топиш ва жазага тортиш ҳақида қўрсатма берди.

● БМТ Хавфсизлик Кенгаши йилги йилгида АҚШ ва Буюк Британия томонидан қўйилган таклифга Россия тарафи рози бўлмади. Чунки, унга кўра Ироққа нисбатан қўйилган жаза чоралари қайта кўриб чиқишли лозим. Аммо, расмий Москва жаза чораларини баттамом олиб ташлаш тарафдори.

● АҚШ ҳукумати Македония, Косово ва Болкон минтақасидаги бошқа можароларни ҳал этишга қарши турган этник албанлар борасида иккита ҳужжат имзолади.

● **КЕЧА** америкалик 46 нафар дипломат Россияда жўнаб кетди. Бу шу йилнинг баҳор пайтида АҚШдан 50 нафар россиялик дипломатларнинг чиқариб юборилганлигига россиялик маъмурларнинг жавоб чорасидир.

● Исроил Бош вазири Ариэл Шарон АҚШ Давлат қотиби Колин Пауэлл билан бўлган музокарада Фаластин экстремистик ташкилотлари яҳудийларга нисбатан террорчилик ҳаракатларини бутунлай тўхтатиш лозимлигини айтди. Исроил ҳукумати шундагина можаронини тинч йўл билан ҳал қилиш лойиҳасини ижро этишга киришади, деди у.

● Австриянинг Зальцбург шаҳрида Европа Иттифоқи мамлакатларининг иқтисодий форуми очилди.

● Хитой ҳукумати Эронга кимёвий қурол яратиш учун зарур материалларни етказиб бергани ҳақида АҚШ томонидан билдирилган айбловни рад этди.

● БМТ Хавфсизлик Кенгаши мажлисида Ироқ ташқи ишлар вазирининг ўринбосари Рияд ал-Қайси расмий Бағдод халқаро ташкилот резолюциясида белгиланган талабларни бажарганини маълум қилди. Энди ўн бир йил илгари жорий қилинган халқаро иқтисодий жаза бутунлай бекор қилиниши лозим, деди у.

● Хитойда ўз сафида 64 миллион кишини бирлаштирган Хитой Компартиясининг 80 йиллиги тантанали равишда нишонланди.

● Италия Бош вазири С. Берлускони Генуяда бўлиб ўтадиган саммитга тайёргарлиқнинг қандай бораётганини шахсан ўзи текширди.

● Нью-Йорк штатида фуқароларнинг автомобилни бошқариш вақтида уяли алоқа телефонидан фойдаланишни тақиқловчи қонун эълон қилинди. Бу қонун 1 ноябрдан бошлаб қучга кириди. Янги қонунга кўра, қоидабузар ҳайдовчиларга турли миқдорда жарима солинади.

● БМТ Бош ассамблеясининг махсус сессиясида Европа Иттифоқи таркибига кирувчи давлатларнинг бештаси СПИД хасталигига қарши курашда ривожланаётган давлатларга ёрдам беришларини маълум қилди. Эндликда Франция, Италия, Люксембург, Испания ва Португалия мамлакатлари ўз шифокорларини Африка ҳамда Латин Америкаси давлатларига юборди.

● Индонезия Президенти Абдурахмон Воҳиднинг айтишича, агарда парламент унга нисбатан импичмент қўллаш масаласи муҳокама этиладиган махсус сессияда Воҳиднинг шахсан қатнашишини талаб этса, у ҳолда Президент мамлакатда фавқулодда ҳолат жорий этмоқчи. Шунингдек, у парламент фаолиятини ва муддатидан аввал сайловлар ўтказишга бўлган уринишларни тўхтатиб қўйиши ҳам мумкин. Маълумки, ўтган ҳафтада Абдурахмон Воҳид Австралия ҳамда Янги Зеландия давлатларида сафарда бўлиб қайтди.

● Исроил Бош вазири Ариэл Шароннинг айтишича, тинчлик жараянларини мустақамлаш ва бу борада қадам ташлаш учун тўқнашуларсиз 10 кун зарур бўлади. Шунингдек, икки томон бир-бирига қандай олти ҳафта ҳужум қилмаса, шундан сўнггина музокараларни давом эттириш мумкин. Аммо, «Хамас» гуруҳ вакиллари ҳали-бери Исроилга қарши харбий ҳаракатларни тўхтатмасликларини маълум қилди.

● Бош мураббий Олег Романцевнинг мажбурий тарздаги матбуот анжуманига келмаганлиги учун «Спартак» футбол жамоаси 110 минг рубл жарима тўлайдиган бўлди.

● Москванинг Измайлов боғида ўн бешинчи марта Сабантўй байрами нишонланди.

ФУТБОЛ

Терма жамоамиз — «Мердека» турнири ғолиби

Аввал хабар қилинганидек, 2002 йилда ўтадиган жаҳон чемпионати саралаш мусобақаларининг иккинчи босқичида муваффақиятли иштирок этиш мақсадида Ўзбекистон терма жамоаси футболчилари Малайзияда «Мердека» халқаро турнирида дастлаб тайландликлар билан 1:0, сўнгра Малайзия олимпия терма жамоасини 2:0 ҳисобида мағлубиятга учратишган эди. Ушбу гала-

балардан руҳланган Владимир Сальков шоғирдлари кейинги ўйинларда ҳинди-стонлик футболчиларни 2:1, баҳарайлик «чарм тўп» усталарини 2:0 ҳисобида доғда қолдириб турнир ғолиблиғи учун курашда Европа вакили

Маълумки Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг «Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларига сайлов ўтказишни ташкил этиш тўғрисида»ги қарорига мувофиқ бўлган республикада бўлган каби шахримиздаги 455 та маҳаллада фуқаролар йиғини раислигига ва унинг маслаҳатчиларига сайловлар мукобиллик асосида, уюшқоклик билан ўтди. Қуйида эълон қилинаётган туркум материаллар ушбу фикримиз далилидир.

Сарҳисоб

Чилонзор туманидаги барча маҳаллаларда сайловлар якунига етиши муносабати билан туманда сайлов давомида амалга оширилган ишларни сарҳисоб этиш мақсадида барча сайланган оқсоқоллар иштирокида ошкора мулоқот тартибдаги учрашув бўлиб ўтди.

Унда сўзга чиққан туман ҳокими Шавкат Қосимов тадбир уюшқоклик ва ҳамжиҳатлик билан, аҳолининг фаол иштирокида ўтгани, туманда жами 43 та маҳалланинг 8 тасида янги оқсоқоллар сайланганлигини таъкидлаб ўтди. Мукобиллик асосида 111 нафар фаоллар номзоди оқсоқолликка қўйилди. Дарҳақиқат, бу галги сайловларда аёлларнинг жамиятимиздаги ўрни ва мавқеи ошиб бораётганининг яққол далили сифатида эндиликда турт аёл туманда фуқароларнинг йиғини раиси вазифасини бажаради. Маслаҳатчиларнинг умумий сони 703 нафар бўлса, шуларнинг 202 тасини хотин-қизлар ташкил этади.

Учрашув давомида маҳалла оқсоқоллари ва фаоллари билан ҳамкорликда ишлаш кўзланган натижаларни бериши алоҳида таъкидлаб ўтилди. Албатта, бунда маҳаллалардаги мавжуд барча имкониятлардан кенг фойдаланиш лозим. Хусусан ёшларимиз ўртасида спортни ривожлантириш, ҳар томонлама баркамол инсонларни жамиятимизга етказиб бериш мақсадида ҳомийлар ёрдамида спорт майдончаларини бунёд этиш, ҳудудларда ноқонуний объектлар бўлса уларни маҳаллалар ихтиёрига бериш, жойларда миллий ҳунармандчилик нукталарини очиб, ёшларга ҳунар ўргатиш ишлари амалга оширилса кўзланган натижаларга эришилади.

Эндиликда янгича иш усулларига ўтиш — жумладан, туман ҳокими ўринбосарлари, мутасадди ташкилотлар раҳбарларининг маҳаллаларга чиқиб аҳвол билан бевосита танишиши, ободонлаштириш ва аҳолига коммунал хизмати кўрсатиш борасида муаммолар бўлса биргаликда ҳал этиш лозимлиги ҳам таъкидланди.

Учрашувда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутати Мухсин Ашуров сўзга чиқиб, кучли давлатдан кучли фуқаролик жамиятига ўтилиши йулида амалга оширилаётган ишлар, Олий Мажлис томонидан қабул қилинаётган Қонунларнинг моҳияти, шунингдек депутатлар ва маҳалла оқсоқолларининг ҳамкорлиги ҳусусида тўхталиб ўтди. Тошкент шаҳар ҳокимининг ўринбосари Рихситилла Ақромов, шаҳар «Маҳалла» жамғармасининг раиси Аъзамжон Гадоёбоевлар янги сайланган оқсоқол, котиб ва маслаҳатчиларни ўз билан ва малакаларини оширишлари таъминлаш, маҳаллаларнинг молиявий ҳолатини мустаҳкамлаш ва яхшилаш мақсадида жорий этилаётган бухгалтерлик штаби, маънавият ва маърифат ишларини ташкил этиш йўллари тўғрисида батафсил маълумот беришди.

Учрашувда сўзга чиққан оқсоқоллар жойларда амалга оширилаётган ўзига хос ишлар ва илғор таржибалари билан ўртоқлашишди.

Дилмурод ИСМОИЛОВ

ЭЪТИРОФ

Абай маҳалласида ҳам фуқаролар йиғини раиси ҳамда маслаҳатчиларига муносиб номзодлар сайланди.

Абай маҳалласи фуқаролар йиғини раислигига муносиб кишини сайлаш учун 52 нафардан иборат маҳалла вакиллари йиғилишида ва улар кўрсатилган номзодлар ичидан муносибни сайлаб олишди. Бу инсон ҳамиша маҳалладошлари билан бир жону бир тан бўлиб, бамаслаҳат иш олиб бораётган Мамадали Султоновдир.

Мамадали ака Бектемир туманидаги ушбу маҳаллада 2,5 йиллик оқсоқоллик фаолияти давомида ёшларни ва айнакча аёлларни иш билан

таъминлаш, маҳаллани ободонлаштириш, ёшларни турли касблар буйича ўқув марказларига юбориб, кам таъминланган оилаларга ҳар томонлама ёрдам беришда ўзининг меҳнатини ямади.

Унинг кейинги муддатга ҳам яна сайланишининг ўзи маҳалладошлари олдидаги ўз вазифасини сикдикидан адо этиб келаётганлигидан дарак беради. Бундай эътироф сўзга чиққан катнашчиларнинг фикр ва мулоҳазаларида ҳам ўз ифодасини топти.

Шунингдек турли йўналишлар бўйича иш олиб бориш учун тафтиш комиссияси, маҳалла хотин-қизлар кенгаши раисаси, масъул котиб, 9 кишидан иборат маслаҳатчилар таркиби ҳам қайта сайланди.

Оқил ҲАМИДОВ

Қаерда аҳиллик, тотувлик ва баҳамжиҳатлик бўлса, ўша ерда баракка бўлади, фаолият самарали кечади. Бунга Юнусобод туманидаги «Қулоққўрғон» маҳалласи мисолида ҳам кўриш мумкин.

Маҳаллада ўтказилган йиғилишда маҳалла фуқаролар йиғини раиси Рустам Эргашевнинг 2,5 йиллик фаолияти юзасидан ҳамда тафтиш комиссияси ра-

иси Бахтиёр Султоновнинг ҳисоботлари тингланди. Ушбу ҳисобот юзасидан музокараларда сўзга чиққан фуқаролар Жўра Нишонов, Тўйчи Исмоилов, Марат Солиҳов, Аъзам Юнусов, Ҳожибой Тўлабоев, Абдулла Султонов, Рустам Эргашевнинг оқсоқолликка сайланганига кўп вақт

бўлганига қарамай маҳаллада анча ишлар қилинганини, ҳар бир хонадонга газ ўлчагич ва сув ўлчагичлар ўрнатилганлигини, кўчалардаги симёғочлар чироқлари янгилири билан алмаштирилганлигини, ободонлаштириш ишлари бир маромда кетаётганлигини, айниқса

кўчалар қайта таъмирланганини, кам таъминланган оилалар фуқаролари ва 12-16 ёшли фарзандлари бор аёллар нафақа билан ўз вақтида таъминланаётганини, маҳалла ёшларини миллий қадриятлар ва аъналар руҳида тарбиялашдек муҳим вазифани амалга оши-

Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий боғи атрофи кундан кунга янада кўркамлашиб бораётди. Чунки боғ атрофига ҳар йили муҳташам иншоотлар, ўзига хос ободонлаштириш ишлари олиб борилиши натижаси ўларок, боғ ана шундай кўринишга эга бўлмоқда.

Мазкур боғ ҳудудидан оқиб ўтаётган анҳор ариғи ҳам бундан бир неча йил олдин, кўримсиз бир ҳолатда эди. Эндиликда эса анҳорнинг икки атрофи кўкаламзорлаштирилиб, темир бетон ётқизилган ҳолда ана шу ораликда катта бир тўғон ҳам барпо этилди.

Мақсадлар муштарақлиги

Бектемир туманидаги «Зилола» маҳалласида бўлиб ўтган ҳисобот-сайлов йиғилишига маҳалладаги 83 нафар вакиллардан ташқари бошқа маҳаллалардан ҳам меҳмонлар таширф буюришди.

Дастлаб фуқаролар йиғини раиси Тўхтаўжа Эшхўжаевнинг 2,5 йил давомида қилган ишлари юзасидан ҳисоботи тингланди. Жумладан шу давр мобайнида маҳаллада теннис, волейбол, футбол ва бошқа спорт уйинлари билан шуғулланиладиган кичик спорт майдончаси қуриб битказилди. Шунингдек, кам таъминланган аёллар бепул тиббий кўрикдан ўтказилиб, уларнинг ҳолидан доим хабардор бўлиб, керак ҳолларда моддий ёрдамлар



ҳам кўрсатилган. Шу билан бирга маҳалладаги 22, 21 ҳамда 26-уйлар атрофи тўлиқ тозаланиб, асфальт ётқизилган.

Ҳисобот юзасидан муҳокамаларда сўзга чиққанлар ютуқлар билан бир қаторда айрим камчиликлар ҳақида ҳам тўхталиб ўтишди. Шундай бўлса-да маҳалланинг янада обод бўлишида ўз ҳиссасини қўшган оқсоқол Тўхтаўжа Эшхўжаевнинг фаолияти қониқарли деб топилиб, у яна қайта сайланди.

Оқил ҲАЗРАТОВ
СУРАТЛАРДА: «Зилола»
маҳалласида ўтказилган маҳалла фуқаролар йиғини раиси сайловидан лавҳалар.

Сергей Любич олган суратлар.

Якдиллик билан

Пойтахтимизнинг Акмал Икромов туманида жойлашган «Оқтепа» маҳалласида бўлиб ўтган йиғилишда сўзга чиққанлар мустақиллик — олий неъмат эканлигини, уни авайлаб-асраш ҳар бир фуқаронинг бурчи эканлигини қайта-қайта таъкидладилар. Маҳалла оқсоқолининг ҳисоботи йиғилганларда қизиқиш уйғотди. Ҳисобот юзасидан қизгин фикр ва мулоҳазалар бўлиб ўтди. Сўзга чиққанлар

ўтган вақт мобайнида маҳалла фаолиятидаги ўзгаришлар ҳақида гапира туриб, оқсоқолликка иқтисод фанлари номзоди Мақсуд Рихсиев лойиқлигини таъкидлаб ўтдилар. Йиғилиш қатнашчилари уни яна маҳалла оқсоқоли этиб сайлашди.

А. ИБРОХИМОВ,
А. ЮСУПАЛИЕВ.

Юнусобод туманидаги Файратий

маҳалласида ўтказилган йиғилишда маҳалла оқсоқоли Саидносир Пўлатовнинг ҳисоботи тингланди. Сўзга чиққанлар ўтган ҳисобот даврида маҳаллада амалга оширилган ибратли ишларни таъкидлаб, эътиборни бундан буён бажарилиши лозим бўлган юмушларга қаратдилар.

Ҳисобот-сайлов йиғилиши иштирокчилари Саидносир Пўлатовни яна маҳалла оқсоқоллигига сайладилар.

Дониёр МИРЗО

Ҳамжиҳатлик

Маҳалла обод бўлса мамлакат ҳам фаровон бўлади. Маҳаллани обод, оёсийишта қилиш йўлидаги ҳамжиҳатликда амалга оширилган саъй-ҳаракатлар эса албатта ўзининг самараси ва тотли мевасини беради.

Шайхонтоҳур туманидаги «Исломобод» маҳалласида маҳалла фуқаролар йиғини раиси ва маслаҳатчилари сайловида сўзга чиққан фуқаролар йиғини раиси Эркин Қосимов ўтган 2,5 йил ичида амалга оширилган ишлар тўғрисида тўхталар экан «XXI аср маҳалласи» концепцияси асосида фаолият кўрсатаётган «Исломобод» маҳалласида фаоллар ва маслаҳатчилар ҳамжиҳатлиги муваффақиятлар гарови эканлигини алоҳида таъкидлаб ўтди. Жумладан ўтган давр ичида турли масалалар юзасидан 31 марта фаоллар йиғилиши ўтказилган. Маҳаллада асосан икки йўналиш — ёшлар тарбиясига эътибор ва кам таъминланган оила-ларга ёрдам кўрсатиш масалаларига муҳим аҳамият қаратилмоқда.

Аҳамиятга молик томони шундаки, маҳалла ҳудудидида 40, 186-мактабнинг кам таъминланган ўқувчиларига маҳалла жамғармасидан стипендиялар бериб келинмоқда ва бу болаларда ўз билимларини кучайтиришга катта иштиёқ туғдирмоқда.

Бундан ташқари ёрдам кўрсатиладиганлар кўмакка ўта муҳтож, кам таъминланган ва ёрдамга муҳтож каби учта гуруҳга бўлинган ҳолда саховатли, мурувватли кишилар ёрдамида маҳалла жамғармасидан уларга 803 минг 95 сўм кўмак кўрсатилди.

«Исломобод»да илк бор «Маънавий ёшларни тарбиялашда маҳалланинг роли» мавзусида конференция ўтказилди. Ҳозирда «XXI аср маҳалласи» концепциясига кўра кўп оилали хонадонлар уйларининг 2-қаватини қуриш учун бепул лойиҳалар тайёрлаб берилмоқда.

Оқсоқол ҳисоботи юзасидан муҳокамаларда сўзга чиққанлар маҳаллада ечимини қутаётган айрим муаммолар ҳам мавжудлигини таъкидлаган ҳолда қуночак, жонқур ва ташаббускор инсон Эркин Қосимовнинг ўтган даврдаги фаолиятига яхши баҳо беришди. Тафтиш комиссиясининг ҳисоботи тингланб, оқсоқол фаолияти қониқарли деб топилаган маҳалла фуқаролар йиғини раисининг сайлови ўтказилди. Абдуқуддус Абдурахимов, Қобил Аҳмаджонов, Абдулазиз Абдурашулов ва Эркин Қосимов каби номзодлар орасидан маҳалла ахли юз фоиз овоз билан кейинги муддатга яна Эркин Қосимовни оқсоқол этиб сайлади.

(Ўз мухбиримиз)

Собир Рахимов туманидаги «Янги Тошкент» маҳалласида фуқаролар йиғини раислигига сайлов аҳолининг фаол иштироки, мукобиллик асосида ўтди. Хусусан, унда қатнашчи ваколати берилган 66 та вакилдан 63 таси иштирок этиши билан бирга кўпгина маҳалладошлар ҳам келишди.

Муқобиллик асосида

Маҳалла оқсоқоли Шоирхўжа Сиддиқхўжаев ўз ҳисоботида ўтган даврда асосан ободончилик, тўй-ҳашамларни ихчамлаштириш, тадбиркорликни ривожлантиришга аҳамият берилганини таъкидлаб ўтди. Унинг фаолияти қониқарли деб топилиб, тафтиш комиссиясининг ҳисоботи тасдиқланди.

Муқобиллик асосида ўтган сайлов жараёнида ишчи гуруҳининг тақлифига биноан оқсоқолликка Ш. Сиддиқхўжаев билан бирга С. Олимхўжаев ва Б. Собировларнинг номзодлари ҳам қўйилди. Баҳодир Собиров янги муддатга оқсоқолликка сайланди. Феруза Мирзаева хотин-қизлар комиссияси раиси вазифасини бажариш билан бирга эндиликда оқсоқол ўринбосари ҳам бўлади.

Шунингдек, маҳалланинг котиби, тафтиш комиссияси ва маслаҳатчиларнинг янги таркиби ҳам сайланди.

Даврон НУРМУҲАМЕДОВ

ришда оқсоқол саъй-ҳаракати билан тадбирлар ўтказилаётганини, янги гузар қурилиш лойиҳаси устида иш бошланганлигини таъкидлаб ўтишди ва ҳисобот давридаги иш фаолиятини қониқарли деб топишди. Маҳалла фаоллари якдиллик билан Рустам Эргашевнинг ўзини оқсоқол этиб сайлашди.

(Ўз мухбиримиз)

Шу кунги бу ерда ҳақиқий байрамона рух ҳукм сурди: мусиқа садолари янгради, тўкин дастурхон ёзилди, табиийки самимий дил сўзлари изҳор этилди. Бу маросимнинг бош сабабчиси эса... завод бўлди. Дарҳақиқат, бутун Марказий Осиё минтақасида ягона ва ўхшаши йўқ бўлган ушбу корхонада кучли музлатилган мевалар, полиз маҳсулотлари ўзига хос тарзда истеъмолчиларга етказиб берилади.

Бундан бир неча йил муқаддам бу ерга — эндиликда худди ана шу ернинг ўзида корхонанинг замонавий бинолари қад кўтариб турган жойга мутахассислар етиб келишган ва бу ерда шундай корхонанинг бунёд этилишига ишонишмаган ҳам эди. Бино қурилишига катта миқдордаги маблағлар сарфланди...

Байрам тантанасида Австриянинг «YORK International» компанияси раҳбарларидан бири жула тўғри таъкидлаб ўтганидек ўз ҳолига ташлаб қўйилган ана шу хўжаликка иккинчи «умр»ни беришни ҳатто ҳаёлга келтириш мумкин эмас эди.

Лекин «MUZIMPEX TIJORAT» унитар корхонаси австриялик мутахассислар билан ҳамкорликда бу ерда ўз ишлаб чиқаришини йўлга қўйишга қарор қилди. Бинобарин, саховатли заминини

иҳалашни уйлаган, уни бунёд этишни, жиҳозлашни ният қилганларнинг орзулари ушланган кун ҳам етиб келди.

— Биз ана шундай дамларни орзиқиб кутган эдик, — дейди «Ўзозиковқаттаъминот» Давлат акциядорлик компанияси департаментининг бошлиғи, Ўзбекистон Республикаси ва Қорақалпоғистон Республикасида хизмат кўрсатган қурувчи, муҳандислик Академиясининг академиги, иқтисод фанлари номзоди Муртазо Султонов. — «MUZIMPEX TIJORAT» унитар корхонаси бизнинг акциядорлик компаниясидаги шўба корхонаси ҳисобланади. Бизнинг заводимизда кучли музлатилган мавсумий маҳсулотлардан малина, кулупнай, гилос, олча, ўрик, шайтани, шунингдек, болгар қалампир ва шунга ўхшаб маҳсулотлар ишлаб

«MUZIMPEX TIJORAT»: ДАСТЛАБКИ МАҲСУЛОТ



мизла етиштирилган мева ва сабзавот маҳсулотларини қайта ишлаб чиқариш бир қанча муддатга тўхтаб қолган эди. Бироқ дунёнинг кўпгина мамлакатларида кучли музлатилган мева ва сабзавот маҳсулотлари ишлаб чиқаришнинг истикболли технологиясини йўлга қўйишга қарор қилинди. Дарвоқе, консерва қилинган маҳсулот уни ишлаб чиқариш чоғида ўзининг маъиш даражасига хусусиятларини йўқотиши табиий. Лекин кучли музлатилган қўйиш жараёни мева ва сабзавот маҳсулотларининг таъми ва сифат хусусиятларини янгидан узилган даражасига етказиб қайта қўйишга хусусиятга эга экан.

Мутахассислар Греция, Польша, Австриядаги шунга ўхшаб корхоналарнинг чиқарилади. Шунинг таъкидлаш керакки, бу маҳсулотлар жула ҳам чиройли қилиб, замонавий услублар асосида қадокланган ҳолатда чиқарилади. Бинобарин, эндиликда янги сабзавот ва мевалар нафақат пишиқчилик фаслида, балки бутун йил давомида дастурхонимизда бўлади. Шунинг ҳам таъкидлаш керакки, бизнинг заводимизда жемлар ва мураббаларни ҳам тайёрлаш йўлга қўйилди.

Янги заводнинг очилиши шарафига уюштирилган маросимда «Ўзозиковқаттаъминот» Давлат акциядорлик компаниясининг раиси З. О. Файзиев, «РТПФ Тижорат» бош директори Ф. Е. Иброҳимов шайнига, бошқа кўп

мутахассислар, ушбу корхона уларнинг саъй-ҳаракати билан бунёд этган хори-



ишлари билан олдиндан танишдилар, энг яхши технология ва жиҳозларни танладилар. Ўзбекистон Республикаси Миллий банкнинг ёрдами ва бевосита иштирокида Осиё тараққиёт банкнинг кредит йўналиши бўйича 5 миллион АКШ доллари ҳажмидаги кредит олинди. Қисқа муддатлар ичида қурилиш ишлари, бинони замонавий ускуналар билан таъминлаш ва уларни ўрнатиш ишлари ниҳоясига етказилди.

Шундай қилиб, заводни лой-

Хондамир СОЛИХОВ



СУРАТЛАРДА: янги корхона; янги корхонада меҳнат қилаётган ишчилар ва улар тайёрлаётган дастлабки маҳсулотлардан намуналар.

Тоҳир Нигматуллин олган суратлар.

«Камолот» ижтимоий ҳаракатининг Тошкент шаҳар бўлимида ёшлар муаммоларининг матбуот ва оммавий ахборот воситаларида ёритилиши, ёшларнинг маънавий-маърифий тарбияси, уларнинг ҳозирги замон иқтисодий-сиёсий жараёнларидаги ўрни, ёшларга матбуот орқали миллий ғояни тарғиб қилиш масалаларига бағишланган тадбирда «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати шаҳар ва туман бўлимлари ходимлари, олий ўқув юртлирининг фаол талабалари, «Оқшом» газетаси ходимлари қатнашди.

Давра суҳбатини «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати Тошкент шаҳар бўлимининг раиси Фуркат Махмудхужаев олиб борди.

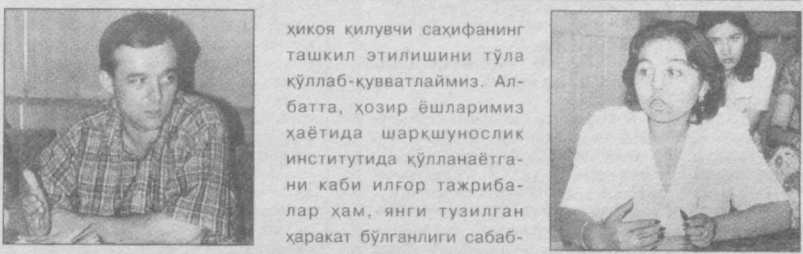
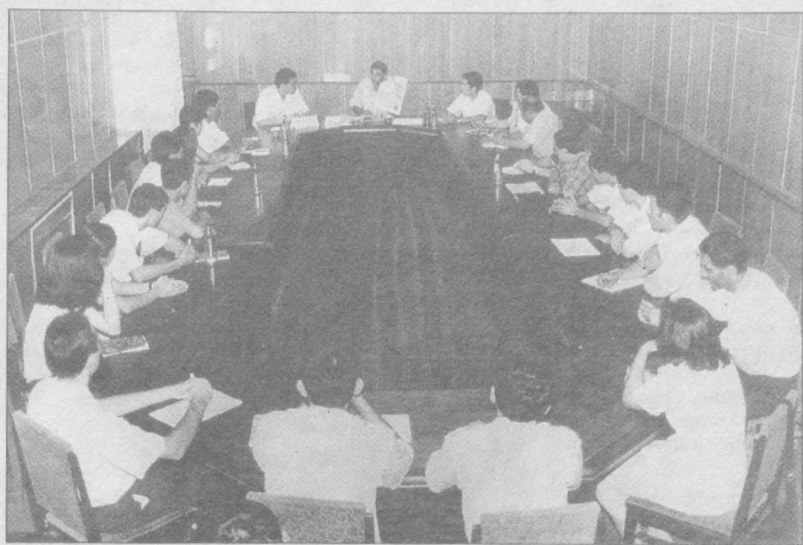
Эркин ва ошқора мулоқот руҳида ўтган тадбир давомида пойтахт ёшларининг фаолияти, муаммо ва ютуқлари «Оқшом» газеталарида ёритиб борилаётгани, лекин бу етарли эмаслиги таъкидланди. Шунинг учун газеталаримизга илова сифатида ёшлар саҳифасини жорий этиш, бунинг учун шаҳар фаол, ижодкор ёшлари орасидан махсус гуруҳ ташкил этиб, мазкур саҳифани тайёрлаш фикри илгари сурилди. Ушбу саҳифада ёшларнинг маънавий-маърифий тарбияси, уларнинг кўрсатиб, муаммоларини ҳамкорликда ҳал этиш, ватанпарварлик ғояларини ёшлар онгига синдириш масалаларига асосий эътибор қаратилади.

— Ёшларга газета саҳифаларидан ўз фикр-мулоҳазаларини билдиришлари, муаммо дардлари билан ўртоқлашишлари, илгор тажрибаларни ёйишлари учун кенг минбар берилади, — деди жумладан «Оқшом» газеталарининг бош муҳаррири Акмал Ақомов. — Уларни миллий истиқлол ғояси, Ватанга муҳаббат руҳида тарбиялаш, маҳаллаларда истиқомат қилаётган ёшларга кўпроқ аҳамият бериб уларнинг бошларини қовуштиришга ҳаракат қилишимиз керак.

Газетада мунтазам ёшлар саҳифасини ташкил этиш юзасидан кўпчилик фаоллар ўзларининг фикр-мулоҳазаларини билдиришди.

Ташаббус маъқулланди

ДАВРА СУҲБАТИ



● **Абдусамад ХИДОЯТОВ**, «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати Миробод туман бўлимининг раиси: — «Оқшом» газеталарида шахримиз ёшлари ҳаётидан

хикоя қилувчи саҳифанинг ташкил этилишини тўла қўллаб-қувватлаймиз. Албатта, ҳозир ёшларимиз ҳаётида шарқшунослик институтига қўлланаётгани каби илгор тажрибалар ҳам, янги тузилган ҳаракат бўлганлиги сабабли муаммолар ҳам етарли. Ўйлаймизки, ёшлар саҳифасини кенгайтириш орқали таъсир доирамизни янада кучайтирамиз.

римизни нима кутмоқда, ҳаракатимизни ривожлантириш, унинг ёшларимизнинг таянчи бўлиб қолиш учун нималар қилиши кераклигини белгилашимиз, шулар ҳақида матбуот саҳифалари орқали баҳс-мунозаралар юритишимиз керак.

Бу борада «Оқшом» газеталарида ташкил этилаётган ёшлар саҳифасининг жуда кўл келиши аниқ. Фикримча саҳифа материалларини тўрт мавзуга: мактаб ўқувчилари, олий ўқув юртлири талабаларининг ҳаёти, ютуқ ва муаммолари, кувноқлар ва ушбулар клубларининг фаолияти, ишчи ёшлар ҳаётига бўлиб, қувноқ уйинларини ҳам киритган ҳолда бериб борилса, мақсадга мувофиқ бўларди. Ана шундай тарзда ёшларимизнинг барча қатламларини қамраб олишимиз мумкин.



● **Бўрибой ТУРДИЕВ**, «Хобос ТАПО» қўшма корхонаси бошланғич ташкилоти раиси:

— Қўшма корхоналарда бошланғич ёшлар ташкилотлари тузилди. Таклифим шундан иборатки, корхоналарда иқтидорли ёшлар қўллаб-қувватланса, ишчи ёшларнинг ўй-фикрлари, дарду ташвишлари газета саҳифалари орқали мунтазам ёритиб борилса, бу улар учун мадад, руҳий жиҳатдан ўзига хос қанот бўларди.

Давра суҳбати чоғида шу каби қизиқарили, ўринли фикр ва тақлифлар қўллаб-қувватланди, баҳс-мунозаралар бўлди. «Оқшом» газеталари таҳририяти томонидан саҳифа учун барча шарт-шароитлар яратиб берилиши таъкидланди.

● **Гулчеҳра ИСЛОМОВА**, «Камолот» ижтимоий ҳаракати С. Раҳимов туман бўлимининг раиси: — Ижтимоий ҳаракатни яқинда туздиқ. Эртага ёшлар

ЎЗБЕК ТАРИХИ — 3000 ТАРИХИ

(Давоми).

Сал ортга чекиниб, деҳқончиликнинг ибтидоси ҳақидаги гапни давом эттирадиган бўлсак, аждодларимиз бошогий билан қўшиб қўмилган доннинг димкичи, чириб кетишини кўргач, донини ажратиб оладиган бўлдилар.

Сўнг бу донни ўша замоннинг тош асбоблари билан тирнаб, кавлаб, қурт-қумурска ташиб кетмайдиган даражада чуқурликка эскидиган бўлдилар.

Тупроқни тирнамоқ, чуқурламоқ, ўша замонларда ерни чопиш, ағдариш эмас, балки, тупроқнинг бағрини соддагина асбоблар билан ёриш йўли билан амалга оширилган.

Дарвоқе, «тупроқни ёрмоқ» тушунчаси ҳам тасодифан тутилган эмас. Ериш ва ёрилиш ҳолати бўйича одамзод табиат ҳодисалари мисолида бир қадар тушунчага эга бўлган.

Чунончи, сел ва ёмғир сувларининг текис ер сатҳини ёрганини, ўзига ўзан ҳосил қилганини кўрган, жарликларнинг пайдо бўлишига эътибор қилган.

Овчилик ва балиқчилик билан шугулланган кезлардада жониворларнинг терисини, қоринини ёриб, тозалаган.

Олов ёқиш учун ўтин ёрган.

Тирикчилик жараёнида тошларнинг қираси, шох-шаббаларнинг учи қўл ва юз терисини ёрганда, жароҳатдан азоб чеккан.

Дарвоқе, эзилган доннинг «ёрма», донни эзиб берадиган қўл тегирмоннинг «ёрғучоқ» аталиши ҳам бевосита «ёрмоқ» бўзига бориб боғланади.

Шу хилдаги турмуш тажрибалари қўл келиб, инсон боласи ернинг бағрини ёришга тутинган.

Майдаланган тупроқнинг бағрига уруғ ташлаб, кўнгилдагидек ҳосил олишни ўзлаштирган, деҳқончиликнинг сир-синоатини чуқурроқ эгаллаб, шу соҳага кўнгил боғлаган, тирикчилигининг манбаига айлантирган.

Бир сўз билан айтганда ишлов берилган тупроқнинг самарасини ва саховатини кўргандан сўнг унга нисбатан ҳурмати ошган, уни «ёр» атаган...

Хатто, дўст, ўртоқ, елкадош маъносини билдирадиган «ёр» сўзи ҳам ўша шарасини ўша пайтдан бошлаган бўлса ажаб эмас.

Деҳқончиликнинг оғир ва машаққатли меҳнатини амалга оширишда қўмақлашган, «тупроқни ёришган» киши ҳам дастлаб «ёр» деб аталган, кейинроқ эса маъно жиҳатдан тереңлашиб «ёрдамчи»га айлانган.

Демак, дастлабки пайтда «ёр» сўзи бизнинг замонадаги севгили, турмуш ўртоғи, рафиқаси деган тушунчаларга нисбатан кенгрок маъноларни ифодалаган.

Хар бир тирик нарсаси — ўсимлик ва жонивор сингари сўз ҳам улғайган, янги мазмун билан бойлаган.

Хусусан, «ёрилган тупроқ»нинг номи ўзбек тилининг турли шеваларида сайкал топиб, «ер» сўзига айлانган. Дунёдаги энг саховатли, энг бақувват, ҳайвонот ва наботот олами, инсонни ҳар томонлама асрагувчи, бағридан беҳисоб ноз-неъматлар етказиб берувчи, қуч-қувват, барақа ва фаровонлик бахш этувчи муъжиза сифатида тан олинган тупроқнинг умумий номи қурави заминнинг номига айлانган ва она-Ер, деб ардоқланган. Тилимизнинг турли шеваларида у «ер», «жер», «ар» тарзида қўлланилган ва қўлланиб келинмоқда.

Авалло, ўз оиласининг паҳоли, боқувчиси, ҳимоячиси бўлган ҳамда деҳқончилик ишларини ўзининг зиммасига олган тўғайли оила бошлиғини ҳам Ер-Эр, деб аташ русумга кирган.

Шу йўсунда дастлабки деҳқоннинг туркидаги номи Ер, бўлган деб ўйлайман.

Бора-бора «эр» сўзи «эркак» сўзига ҳам айлانган, яъни пайтда «эркак», «эркин» сингари ўнлаб сўзларнинг яратилишига шаклан эмас, балки мазмунан ҳам асос бўлган.

Бугунги кунда ҳам оиланинг ҳимоячиси, боқувчиси эркак, Ватанининг, халқининг орномусини, эркини ҳимоя қилувчилар эса эр йигитлар ҳисобланади.

Эркак жинсига мансуб инсонлар, фақат, бизнинг тилдагина «эр» атамаси билан улуғланади.

«ЕР» атамаси ўша замонларда бугунгига нисбатан янада кенгрок мазмунни ўз зиммасига олган.

Шу ўринда яна бир фикрга изоҳ бериб ўтишга тўғри келади.

Бугун бир-бирига яқиндек, туташдек туюлган юртимизнинг воҳалари бир неча минг йил олдинги инсониятнинг турмуш даражасига кўра бир-бирдан ниҳоятда узоқ, алоҳида юртлир ҳисобланган.

Шунинг учун ҳам айнан бир нарсанинг ўзбек тилида ҳар воҳага хос номи бўлиши ҳам табиий. Бунга бугунги кунда ҳам етарли мисоллар топилади.

Хусусан, ўша пайтда Хоразмда оташпарастлик динига эътиқод қилинган бўлса, қўчманчилар шомонлик динига илҳос қўлган, Сурхон ҳаволида эса буддизмнинг илк қўриқчилари пайдо бўлган.

Хатто Қўёш ҳам турли минтақада турлича номланган.

Бир қабилани ёки уруғ дастлабки пайтда бу улкан самовий маъжудотнинг битта хусусияти — ёниш, ҳарорат ва нур таратиш хусусиятидан келиб чиққан ҳолда соддагина қилиб «Қўйиш», деб атаган ва шу тариха Қўёш сўзининг яратилишига замин ҳозирлаган бўлса, бошқа бир қабилани аҳли табиат ҳодисаларини қузатиб, табиатнинг саховати бевосита Қўёшнинг ҳиммати — баҳор ойларидан минтақамизга яқинлашиб келишига, ёз пайти иситишига боғлиқ эканлигини аниқлаётган, уни боғлиқнинг яратувчиси сифатида қабул қилганлар ва Тангри, деб атаганлар.

Маълуумки, Қўёш тул улуғлигини парчалаб, голибона чиқиб келаётган пайтда уфқларнинг зимистон бағри ёришади, тонг отади.

Демак, Қўёш олами мунаввар этгувчи, одамзоднинг, ҳамки жониворларнинг, ўсимликнинг ўсиши-унishi, яшаши учун зарур бўлган ёғду ва ҳароратга тўла Қўйи

етақлаб келаётган тенги йўқ қудратдир.

«Тангри» сўзининг соддагина маъноси эса «Тонг эри — Тонгнинг ҳўжайини — Тонгнинг бошлаб келувчи қудратли қуч», демакдир.

Дарвоқе, «ёруғлик» сўзи ҳам «ёрмоқ», «ёришмоқ» сўзларининг фарзандидир.

Халқимизнинг қадимий ва сеvimли байрами — «Наврўз» ҳам моҳиятига кўра Қўёшнинг қуч-қувватга тўлиб, юрт бошига қайтгани шарафига уюштириладиган умумхалқ шукронасининг тиймисидир.

Оташпарастлик динининг илдири ҳам тарафдор мушоҳада этилса, мана шу сабабларга бориб тақалади.

Бу сўз Урқун-Енисей битикларида «Дин-гир» шаклида битилган, бу хатни битган аждодлар сўзининг асл моҳиятини унутиб, илоҳий хусусиятини эътиборга олганлар, ҳоло...

«ЕР» атамасининг келиб чиқиши ва қўлланилиши хусусида баҳоли қудрат ўз фикрларимизни айтиб ўтдик.

Модомики, шундай экан, асл мақсадга қайтадиган бўлсак, бизни қийнаётган «арий» — «орий» атамалари аслида «ер» сўзининг ўзгаришидан «ар» ёки «ор» шаклидир.

Бошқача қилиб айтганда, «арий» сўзи тилимиздаги «ер», «ёрон», «еран», «эран», «эри» билан тирикчилик қилувчи, «ерли», «ер эгаси» ибораларининг бироз гализроқ талаффуз қилинишидан пайдо бўлган сўзлар.

Ҳақиқатнинг қўзига тик боқиб, «деҳқон» сўзи форсий атамани эканини тан оладиган бўлсак, бу касб эгаларининг туркийча номи «эран» ёки «аран»дир.

Диёримизда деҳқончилик, боғбонлик билан шугулланган кишилар айнан шу ном билан аталган.

Назаримда, «ор» ва «орйат» сўзлари ҳам айнан ернинг, мулкнинг, кенгрок маънода айтсак, она-диёрининг ҳимояси билан боғлиқ юксак тушунчалардир.

Албатта, эрларлар дастлабки ўтроқ турмушнинг, қишлоқларнинг асосчиларидир.

Шаҳарлар ҳам осмондан тушган эмас, айнан қишлоқларнинг кенгайиши, ривожланиши тўғайли пайдо бўлган.

Агар Ватанимиз қадим-қадимдан Осиёни Оврупога, Шимолини Жанубга, Фарби «Шарқа» боғлайдиган қўлаи манзилда, қўлгўл маконда жойлашганини, не-не қаровонлар шаҳарлардан шаҳарлар оша тинимсиз қатнаганини, натижада шаҳарларнинг миллий қиёфаси турлиб бурганини, юнонлар, форслар, хиндлар, хитойлар ва бошқа миллат, элларнинг фарзандлари, ҳоҳида муваққат, ҳоҳида мўқим кўчим тоғпанини, тижорат билан машғул бўлгани ёки ҳунарларни қамолга етказганини назарда тутидиган бўлсак, «эран» сўзи бора-бора ўтроқ халқнинг — шаҳар ва қишлоқ аҳлининг умумий номига айлانган...

Тараққиёт жараёнида шаҳар халқи энди ўзини маданиятли, маърифатли марказинг ҳўжайини, шаҳарни эса давлатмандларнинг, салтанат эгаларининг маскани ҳисоблаган ва нуфузини қишлоқдан анча устун қўйган.

Инсоният яратган барча бойликларнинг қўрғамаси, асл қийматини топадиган жойи, ижтимоий-иқтисодий муносабатлар шаклландиган, турфа касб ва ҳунар соҳибларини баъра-баравар тирикчилик учун зарур моддий неъматлар ва ашёлар билан таъминлайдиган маскан — бозор ҳам шаҳарнинг мулки ҳисобланган.

Бозор эса азалдан олди-сотида макон эмас, маданиятларни, элларни тилари билан бир-бирига боғловчи воситадир.

Одатда тарих саҳифаларида қўчманчи халқларни таъвоузоркор, босқинчи, жоҳил ва ёвуз қуч, маданиятнинг заволи сифатида қараш ва тасвирлаш русумга кирган.

Бу масалага бир ёқлама қарашдир.

Чунки, қуролланиш, интизомли, маълуум бир ҳарбий тайёргарлик кўрган жанговар лашкарга эга бўлиш эри алоҳида шарт-шароит лозим.

Бундай имкониятга эса йирик шаҳарлар ва қишлоқларга эга бўлади.

Демак, катта уруш ва босқинларнинг режалари аслида шаҳарларда туғилади.

Ҳукмдорлар ўзининг қўшинини жангга шайлаб, саркардаларни тайинлагандан сўнг, босиб олиниши керак бўлган юртининг қуч-қудратини ўрганади, бўлажак ҳўжумга шайланади.

Шу пайтда яқин атрофдаги қўчманчи қабилаларнинг даст бағрида эмин-эркин юрган, қуч-қувватга тўлган йигитларини ҳам қорлайди, катта ваъдалар ёзвизига ёки зўрлик билан уларни ҳам ўз қўшинининг бир қисмига айлантиради.

Йўл-йўлакка бошқа қўчманчи қабилани элларнинг эркакларини ҳам ўз сафига олади ва армиясининг асосий қисми саройи, таълим-тарбия қўрмаган йигитлардан иборат бўлиб қолади.

Бу эса йўлда учраган шаҳар ва мамлакатларнинг аҳлини ваҳимага, даҳшатга солади.

Ғалабанинг ҳам, мағлубиятнинг ҳам бутун оғирлиғи ана шу табақанинг зиммасига тушади, қорат қилинган бойликлар эса шўх ҳазинасига оқиб келади.

Шунинг учун ҳам Аҳмонийлар давридан анча илгарироқ «эран»-«аран» атамаси касб эгасининг номини билдириш хусусиятидан айрилиб, асқолдлик, давлатмандлик белгисига айлانган бўлса ажаб эмас.

Форс ва ҳинд диёрларига ўтроқ турмушнинг тартиб-қоидаларини, маданият, илм, санъат, ҳунар, деҳқончилик маҳоратини элтан турли қабилалар шу сабабдан ўзгалардан кўра юксакроқ, маданиятлитоққ билиб, ўзларини «ар-лар», «арий-лар», деб атаганлар.

Уларнинг «арий» сўзининг тул маъносидан беҳабар, бошқа эл, элларлар ва миллатлар билан қоршанган, туркий қиёфаси ўзгалари, тиллари ҳам ўзгаришга учраган авлодлари кейинчалик дунёнинг турли тарафларига шу ном билан тарқаганлар.

Форслар юртининг Эрон, деб аталади ҳам юртимиздан бориб, ўша минтақада ўтроқ турмушни, боғдорчилик ва деҳқончилик маданиятини ёйган қабилаларнинг ҳиссаси бор, деб ўйлайман.

Уларнинг шарофати билан бу юрт тадбиркор, омилкор арлар — «эранлар юрти», деб аталган.

Бахтиёр РИЗО

(Давоми бори).

Шаҳримизнинг шимоли-шарқидagi ҳудуд 1992 йилдан буён Юнусобод тумани деб номланган. Ҳозирда бу ҳудуд шаҳримизнинг энг гўзал масканларидан, санъати ва иқтисодий ривожланган туманлар қаторидан жой олмоқда. Шу ўринда табиий бир савол туғилади. Ҳўш, бу тумандаги қадимги муъжиз қишлоқ нима сабабдан Юнусобод номи билан аталган? Юнус исми инсон ким эди? Биз ушбу мақолада, имкон даражасида қисқа тарзда шу саволларга жавоб топишга ҳаракат қилдик.

Шаҳримиз тарихини ўрганаётганимизда Юнусхон, Юнусхўжа, Юнусхожи, Юнус Кўппос, Юнус Миришкор, Юнус саркар каби шахслар номиларига дуч келамиз. Бу инсонлар тарих саҳифаларига нима сабабдан кириб, одамлар дилида нега сақланиб турибдилар?

1. Юнусхон. ХУ асрнинг биринчи ярмида Қипчоқ даштининг фарбий қисмидаги Абдулхайрохон набираси. Бу инсон 1470-1487 йилларда Тошкент вилоятига ҳоким бўлган. Унинг номида мадраса ва мақбара бор.

II. Юнусхўжа. Авлайқули ёки Аблайхон (1771-1787 й) авлодларидан. Юнусхўжа (1741 йили туғилган) дастлаб Тошкент вилоятига, (1784 й.) кейин Шайхонтоҳур даҳасига, сўнгра шаҳарга ҳоким бўлган даврида шаҳар истеҳкомлари, девор, дарвоза ва мадрасалар таъмирланган. Янги-лари қурилган.

У 1806 йилда Қўқон хони — Алимхонга қарши бўлган урушда енгилиб, 1808 йили вафот этган. Тошкентга 1818 йилгача Юнусхўжанинг ўғиллари ҳокимликка тайинланган.

III. Юнусхожи. Тошкент шаҳрининг Себзор ва Тахтаул даҳалари оралиғидаги Катта Бузрук маҳалласида яшовчи савдогар ва катта ер эгаси Нодирхон исми инсон оиласида 1818 йили фарзанд дунёга келди. Унга Юнус деб исм берилди.

Нодирхон саводли, ишбилармон бўлиб, савдо-сотик, деҳқончилик ва боғдорчилик билан шугулланган. Ривоятларга қараганда Бўзсув каналдан бошланадиган Қорасувдан Чоштепа атрофига келадиган ариқни ўз маблағига кенгайтириб уни узайтирган. Биринчи марта сув акевдук ва диокерлардан (чет эл мутахассислари ёрдамида) ўтказилган. Чархпалаклар ўрнатилган, тегирмонлар қурилган. Унга қарашли ер майдонлари Чинобод мавзеси, Сандиклик кўрғони ва Чоштепа атрофида (ҳозирги 14, 15, 19-маҳаллар, Бободоҳқон маҳалласи) бўлган. Нодирхон 1858 йили 63 ёшда вафот этган.

Юнус Нодирхон ўғли Тошкентда, Туркистон ва Бухородаги мадрасаларда илм олган. Форс, араб, кейинчалик рус тилларини

ни яхши ўзлаштириб, ўқиш ва ёзишни билган.

У ота мулки бўлган ерларда катта тоқзор ва мевали боғлар яратган. Оқтепада, Чинобод мавзесида, Чоштепада ва ҳозирги Юнусобод маҳалла марказидаги далабоғ ҳовли сифатидаги уйлар ўрнида салобатли кўрғонлар, қарвонсаройларга ўхшатиб бостирмалар қурди.

1835-40 йилларда тархўқ ҳўжаликлар кўпайиб, 10-20 хонадондан иборат қишлоқчалар пайдо қилади. 1840-1850 йилларда қариндош-уруғларидан 20 оила, таниш-билиш ва ночор шаҳарликлардан 25-30 хонадон бу ерларга тақлиф қилиниб, уларга уй-жой қуриб, ер ва от-улов, сигир, қўй совға қилинган.

Оқтепа ариғи кенгайтирилиб, (Алваст

ШАҲРИМИЗ ТАРИХИНИ ЎРГАНАМИЗ

Юнусобод кимнинг номига қўйилган?

кўприк — ҳозирги Шаҳристонгача) узайтирилади. Мачит ва ҳовузалар қурилади.

1836 йилдан бошлаб, бу ерда ҳам Наврўз байрами нишонланади. Маъмулотларга кўра ҳар йилги Наврўзда ҳалим тайёрлаш учун 2 буқа, 10 қўй, ёғ ва бугдой ажратилган. Ночор, камбағал ва кўп болали оилаларга ҳар йилги ёз ва қиш чиласида озиқ-овқат ва кийим-бош улашилган.

Энг қизиқарли Наврўз байрами бундан роп-роса 150 йил илгари — 1851 йили бўлиб ўтган экан. Ушанда ночор, камбағал хонадонларнинг 12 нафар фарзанди уйлантирилган. Еттигаси суннат қилинган. Байрам ва тўйлар харажати Нодирхон ва Юнус маблағи ҳисобига бўлган.

1845 йилдан бошлаб бу ҳудудда ёзда кўчиб келиб қишда кетувчилар кемайди. Бундай ҳолат Юнуснинг хатти-ҳаракати, одамларга бўлган муносабати ва бегараз иқтисодий ёрдами тўғайли юзга келади.

Юнус замонасига яраша тажриба ва илм (форсларнинг зироат илми китоби — фанн-и Кишту зироат) асосида катта-катта узузмор, мевали боғлар яратган. Пайвандлаш усули билан ҳосилдор навлар яратган.

Ривоят қилишларича, Юнус яшаган марказий кўрғон боғида одамлар бир дархатда икки-уч хил мевалар (ўрик, қўқултон, нок ва гилос), тол дархатиди — шафтоли, терақда — узузм, етиштирилганини қўришган. «Юнуснинг бармоғи теккан тол дархати шафтоли ёки ўрикча айланади, терак эса аймоқи узузмга» дейишар экан.

Юнуснинг зукколиги, ишбилармонлиги тўғайли узузм ҳосилини сақлашнинг ўзига

хос усуллари қўлланилган. Айтишларича ушбу усуллар орқали сақланган узузм апрель, май ойларигача бузилмай турар экан. Академик М. Мирзаевнинг хикоя қилишича узузмнинг Рўзбари (Гули каптар нон узузм) Сайид Гуломий (қора тоифи), Қирмиска (Қирмийск) навларининг тарқалиши Юнус отага боғланади. Бу нав узузмлар Фарғона, Астрахань ва Кавказ томонлардан олиб келинган экан. Академик Р. Шредер Ўзбекистонга келганда кўп вақтларини Юнус ота боғларида ҳам ўтказган, деган гапларни эшитганмиз. Юнус жувозхона қурдириб зигир ва қўнжугта ўрик, шафтоли ва бошқа данак, маҳсуларни, сўнгра узузм данакларини ҳам қўшиб ёғ олишни йўлга қўйган. Чор Россияси аскарлари 1865 йилда Тошкентни босиб олиш учун тажовуз қилганлариди Юнус Чимкент томонида бўлган урушда бешта одами билан қатнашган.

1870-73 йиллардан бошлаб руслар билан савдо-сотикда қатнашган, сўнгра 1880 йиллардан маҳаллий аҳоли орасида «Оқсоқол» номи билан донг таратган. Қарвонсарой ва чойхона (эски

Оз-оз ўтганиб домо бўлур...

ДУНЁ БАМИСОЛИ БИР СИРЛИ ВОДИЙ...

Қиблагохим Махдум Восилийнинг дадалари Мулла Муҳаммад Иброҳим Мингтепа (ҳозирги Марҳамат)нинг қозиси бўлган эканлар. Уларнинг ҳаётлик даврларини тожикистонлик уч муллаваача йигит Афғонистонда таҳсил олиб, ўз юртига қайтаётган эканлар. Йўллари Мингтепага тушиб қолибди. Мулла Муҳаммад Иброҳим уларнинг етук муллолар эканини кўриб, Мингтепада олиб қолишга ҳаракат қилдилар. Уларга муносиб қизлардан топиб, уйлантириб қўйдилар. Муллаваачалардан бири бўлмиш Мулла Хўжага ўз қизини беради. Бу қиз қиблагохимнинг опаси бўлиб, бизга амма бўладилар. Аммамиз ўз давридаги аёллар эгаллаши зарур бўлган илмларни эгаллаган бўлиб, айниқса хатлари жуда чиройли эди.

Дадамнинг бобоси ёзган фикрга оид араб тилидаги бир асар бизгача етиб келган. Дадамнинг дадалари эса яхшигина шоир бўлган эканлар. Аммамизда ҳам, уларнинг эрлари Мулла Хўжада ҳам уламолик ва авлиёлик қоришиб кетган эди. Аммамиздан қолган ягона ўғли Исоҳқон ака ҳозир Марҳаматнинг Янги қишлоқ мавзеида яшамокда. Исоҳқон ака бошқа қариндошларга нисбатан менга яқинроқ ва меҳрибонроқдир.

**Жаҳон ичра қариндошинг эрур хўб,
Қариндошлар еган ошинг эрур хўб.
Қариндошинг кўзу қошидир сенинг-чун,
Қара, қандоқ кўзу қошинг эрур хўб.**

Исоҳқон акага форс ва араб тилида ёзилган бир қўлёзма асар отасидан мерос қолган бўлиб, оилада бу китобни «Думалоқ китоб» деб атардилар, негаки у жуда энсиз, лекин қалин эди. Исоҳқон ака ота ва онаси каби бу китобни ҳеч кимга кўрсатмас ва ўқишга ҳам бермас эди. Бунинг сабаби, биринчидан, китобни йўқолиб кетишидан қўрқиб бўлса, иккинчидан, унда сирли илмлар ёзилган эди. Мана шу илмлар туфайли Исоҳқон ака руҳлар билан мулоқотга киришар ва керакли ахборотларни олар эди.

**Дунё бамисоли бир сирли водий,
Водийни билмоққа керакдир ҳодий.*
Ҳодийсиз бу йўлга кирса ҳар киши,
Адашиб, туну кун бўлади нодий.****

Исоҳқон ака «Думалоқ китоб»и билан Марҳаматдан Андижонга, Андижондан Тошкентга йўл босиб келар, китобдаги ўқибмаган ёки тушунолмаган ерларини мендан ўқитиб билиб олар эди. Унинг шунча йўл босиб, Тошкентга овера бўлиб келиши менга қизиқ туюларди. Бир кун унга:

— Марҳаматда ҳам бу китобни ўқибмадиган одамлар бўлса керак, шунча азият чекиб, Тошкентга келишинг сабаби нима? — дедим.

— Бунинг бир неча сабаблари бор, — деди Исоҳқон ака, — аввало, ҳеч ким уни сизчалик тушунтириб беролмайди, бошқа томондан, бордиро уни ёт одамларнинг олдига қўтариб борсам, улар ахли савод бир одамнинг фарзанди чаласавод экан, деб устимдан қўлишади ёки китобдаги сирли илмлардан воқиф бўлишади. Энг асосийси бошқа томонда, улар менга ёрдам беришлари мумкин, бироқ кунли келиб, бу ёрдамларини миннат қилишади, Исоҳқон мен туфайли шу даражага етди, дейишади ва менга таъма кўзи билан қарашибди.

**Дедилар: — Хом ема, қорнинг оғритар,
Ачиққа берилма, бағринг оғритар.
Дедим: — Нима есанг егин-у миннат —
Мевазин емаки, боринг оғритар.**

— Сиз-чи, — давом этди Исоҳқон ака, — сиз менинг қариндошимсиз, биз бир-биримизнинг айбларимизни ёпамиз, бошқаларга ошкор қилмаймиз. Қариндошчилик туфайли бир-биримизга беғараз ёрдам берамиз ва буни ҳеч қачон миннат қилмаймиз.

**Жаҳонда сенга ҳамдам ҳам қариндошдир,
Синиқ қалбнинг малҳам ҳам қариндошдир.
Агар олам санга бўлса қоронгу,
Чароғон қилгучи шам ҳам қариндошдир.**

Орадан ярим йилча ўтган, Марҳаматда бир гуруҳ одамларнинг орасига тушиб қолдим. Уларнинг каттаси бир одамни тинимсиз чайнар, қачонлардир «Канз ул-Хусайн» номли китобдан-бир дуони ёзиб берганини, у мазкур дуо туфайли обрў-эътибор қозонганини, энди эса бурни кўтарилиб, ўзини менсимай қўйганини миннат қилиб гапирарди. Шу пайт Исоҳқон аканинг миннат юкини кўтармаслик учун Тошкентга овера бўлиб келгани, миннат ҳақида айтган гаплари ёдимга тушди ва унинг бу борада ҳақ эканини ҳис қилдим.

**Миннат яхшиликнинг ўйин тўсади,
Меҳру муҳаббатнинг ипин узеди.
Яхшилик қилдингми, гапирма уни,
Гапирсанг, ўртада араз ўсади.**

Махмуд ХАСАНИЙ

* Ҳодий — раҳнамо.
** Нодий — нидо қилувчи.

ТАДБИРЛАР



Истироҳат боғидаги байрам

Ўтган шанба кун шаҳримизнинг гўзал ва оромбахш гўшаларидан бири — Мирзо Улугбек номидаги истироҳат боғида катта байрам тадбири ўтказилди. Тўқин дастурхон, кўшиқ ва рақслар, гуллар ана шу байрамга ўзгача фойз ва кайфият бағишлади. Ўзларининг касб байрамларини нишонлаётган шахар ва кўп нусхали газеталарнинг вакиллари, шунингдек 35 йилдан буён чоп этиб келинаётган «Оқшом» газеталарининг жамоаси ана шу байрам меҳмонлари бўлишди.

Журналистлар бир-бирларини аjoyиб байрам билан муборакбод этиш, ҳамкасбларига яхшилик ва ҳаётда омадлар ёр бўлишини тилаш учун ана шу боққа ташриф буюрдилар.

Шу кун байрам иштирокчилари Юртбошимиз-

нинг оммавий ахборот воситалари ходимлари тўғрисида кўрсатилган беқиёс ғамхўрлиги тўғрисида гапириб, журналистлар шайнига ўзларининг самимий дил сўзларини изҳор этдилар. Улар ўз сўзларида ҳаққоний ахборотлар кишиларимизга мураккаб

муаммоларни ҳал этиш, ҳаётларини яхши томонга буришда ёрдам бераётганлигини алоҳида таъкидладилар. Журналистларни табриклагани келган меҳмонлар орасида шахар ва туман ҳокимликлари вакиллари, турли жамғармалар ва уларнинг



шаҳар ҳамда туман бошқармаларидаги, ташкилотларидаги вакиллар бор эди. Бино-

барин, айтиб ўтилган бошқарма ва ташкилотлар оммавий ахборот воситалари билан мустаҳкам алоқа боғланганлар.

Байрам истироҳат боғининг турли бурчақларига кўчди. Арғимчоқларда ҳузур қилиб учадиганлар, бадиий ҳаваскорлар, болалар хореографик ансамбллари ва эстрада-цирк санъати вакиллари чикишларидан завқ оладиганлар уларнинг санъатлари тасанно айтидилар. Қалам аҳлининг кўпчилиги ушбу аjoyиб боғда кун ботгунча бўлдилар, бироқ айрим ҳамкасблар байрамдан сўнг ўз тахририятларига қайтдилар. Чунки журналист касби дам олишларни билмайди, энг сўнгги янгиликларни муштарийларга тезроқ етказиш оммавий ахборот воситалари ходимларига хос бўлган фазилатдир.

(Ўз мухбиримиз).
СУРАТЛАРДА: Мирзо Улугбек боғида журналистлар иштирокида ўтказилган байрам шодибонасидан лавҳалар.

Тоҳир Нигматуллин олган суратлар.

сусиятига қараб, даъвогарни ариза илова қилинган ҳужжатларнинг нусхаларини ҳам жавобгарларнинг сонига мутаносиб миқдорда тақдим этишга мажбур қилиши мумкин.

Ўзбекистон Республикаси ФПКнинг 151-моддасига асосан аризалар судларда суднинг раиси, унинг ўринбосари ёки судьялари томонидан қабул қилинади.

Фуқаролик иш қўзғатиш масаласини судья ҳал қилади ва бу ҳақда ажрим чиқаради.

Ўзбекистон Республикаси ФПКнинг 152-моддасига асосан суд қўйидаги ҳолларда аризани қабул қилиши рад этади, агар:

1) ариза судда қўришга тегишли бўлмаса;
2) суднинг айнан ўша тарафлар ўртасида, айнан бир предмет тўғрисида ва айнан бир асослар бўйича чиққан низо юзасидан қабул қилиниб, қонуний қўл қилган ҳал қилув қарори ёхуд даъвогарнинг ариза қилинган тарафларидан воқеа кечганлигини қабул қилиш ёки тарафларнинг қилиши битимини тасдиқлаш тўғрисидаги ажрим мавжуд бўлса;

3) суд айнан ўша тарафлар ўртасида, айнан бир предмет тўғрисида ва айнан бир асослар бўйича чиққан низо юзасидан қабул қилиниб, қонуний қўл қилган ҳал қилув қарори ёхуд даъвогарнинг ариза қилинган тарафларидан воқеа кечганлигини қабул қилиш ёки тарафларнинг қилиши битимини тасдиқлаш тўғрисидаги ажрим мавжуд бўлса;

4) тарафлар ўртасида ушбу низо қўриш учун ҳакамлар судига топшириш тўғрисида шартнома тузилган бўлса;

5) иш шу суднинг судловига тааллуқли бўлмаса;

6) ариза муомалага лаёқатсиз шахс томонидан берилган бўлса;

7) манфаатдор шахс номидан ариза иш юритиш ваколатига эга бўлмаган шахс берган бўлса.

Судья ушбу модда 5, 6 ва 7-бандларида назарда тутилган асослар бўйича аризани қабул қилишнинг рад этиши, башарти йўл қўйилган ҳаттолар бартараф этилса, шу иш бўйича судга иккинчи марта ариза билан мурожаат этишга тўқинлик қилмайди.

Ўзбекистон Республикаси ФПКнинг 153-моддасига асосан, судья ушбу Кодекснинг 152-моддасида қўрсатилган асосларга қўра аризани қабул қилишнинг рад этган экан, бу ҳақда ариза тушган кундан эътиборан ўн кун ичида асосланган ажрим чиқаради. Башарти иш судга тааллуқли бўлмаса, судья ажримда аризачи қайси органга мурожаат қилиши кераклигини ёки иш қўзғатишга тўқинлик қилаётган ҳолатларни қандай бартараф этишни қўрсатиш шарт.

Ариза иловалар ва ажримнинг нусхаси билан биргаликда даъвогарга қайтарилади.

Ўзбекистон Республикаси ФПКнинг 153-моддасига асосан, судья ариза ушбу Кодекснинг 149-ва 150-моддаларида баён этилган талабларга риоя қилинмай берилганлигини ёки давлат божни тўламаганлигини аниқласа, аризани ҳаққоний қўлириш тўғрисида ажрим чиқариб, бундан даъвогарни хабардор қилади ва камчиликларни тузатиш учун унга муҳлат беради.

Агар даъвогар белгиланган муддатда судьянинг қўрсатмаларига мувофиқ ушбу Кодекснинг 149 ва 150-моддаларида талабларни бажарса ва давлат божини тўласа, ариза судга дастлаб тақдим этилган кун билан қабул қилинади. Ақс ҳолда ариза берилмаган ҳисобланиб, даъвогарга қайтарилади ва бу ҳақда ажрим чиқарилади.

Фуқаролар бўзилган ҳуқуқларини тиклаш учун фуқаролик ишлари бўйича туманларо судларига даъво аризалари билан мурожаат этишлари мумкин.

Даъво аризалари ёзиш ва унга тегишли ҳужжатларни илова қилишда қийинчилик туғилган фуқаролар тегишли тартибда ҳуқуқий маслаҳатхоналарга мурожаат қилиши лозимлигини қўрсатиб ўтади.

КОЗИМЖОН КОМИЛОВ,
Фуқаролик ишлари бўйича Тошкент шаҳар суди раиси.

Суд тизимини такомиллаштириш йўлида

ҲУҚУҚИЙ
ДАВЛАТ САРИ

ни ҳаракатсиз қолдириш тўғрисида судья бу шикоят ёки протестнинг ҳаракатсиз қолдиришга асос бўлган камчиликларни ва уларни тузатиш учун берилган муддатни қўрсатиб ажрим чиқаради.

Агар шикоят берган ёки протест келтирган шахс ажримда белгиланган муддатда тузатса, шикоят ёки протест дастлаб судга тақдим этилган кундан берилган ҳисобланади. Ақс ҳолда шикоят ёки протест берилмаган ҳисобланиб, шикоят берган ёки протест келтирган шахсга қайтарилади ва бу ҳақда ажрим чиқарилади.

Фуқаролик ишлари бўйича Тошкент шаҳар суди назорат тартибидан Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик Кодексининг 350-моддасига асосан назорат тартибидан — протест келтириш тўғрисидаги ариза ўн ил ичида қабул қилинади. Назорат тартибидан протест келтириш тўғрисидаги ариза тегишли юқори суднинг раисига ёки протест келтириш ҳуқуқига эга бўлган прокурорга берилади. Назорат тартибидан протест келтириш тўғрисидаги ариза мазмун жиҳатидан Фуқаролик Процессуал Кодексининг 323-моддасига мувофиқ бўлиши лозим. Аризага суд қилган ҳал қилув қарорининг нусхаси, агар иш апелляция, кассация ёки назорат тартибидан қабул қилинган бўлса, апелляция, кассация ва назорат инстанцияси судларининг ажримлари (қарорлари) нусхалари ҳам илова қилиниши керак.

Ушбу модданинг иккинчи қисми талабларига риоя қилинмаган ёки давлат бож тўламаган тақдирда назорат тартибидан протест келтириш тўғрисидаги ариза ҳаракатсиз қолдирилади, аризачига эса камчиликларни бартараф этиш тартиби ва муддати тушунтирилади.

Суднинг ҳал қилув қарори (ажрими) қонуний қўл қилган кундан эътиборан ўн ил ўтгандан кейин берилган аризалар қўрилмасдан қолдирилади.

Аризалар бир ой муддатда қабул қилинади, протест билдириш учун асос бўлмаса, ариза берган шахсга аризани қаноатлантирмадан қолдириш сабаблари қўрсатилади, ёзма равишда жавоб берилади.

Фуқаролик ишлари бўйича Тошкент шаҳар суди Тошкент шаҳри ҳудудига фуқаролик ишлари бўйича туманларо судларининг судлов фаолиятини назорат қилади.

Фуқаролик ишлари бўйича Тош-

Фуқаролик ишлари бўйича туманларо судларига фуқароларни қабул қилиш ҳуқуқи туманларо суд раислари томонидан тасдиқланган ҳақдавалар асосида амалга оширилади.

Фуқаролик ишлари бўйича даъво аризалари Ўзбекистон Республикаси ФПКнинг 145-моддасига асосан аризалар жавобгар доимий машғул бўлган жойдаги судга берилади.

Ташкилотларга нисбатан аризалар уларнинг органлари жойлашган ҳудуддаги судга берилади.

Ўзбекистон Республикаси ФПКнинг 148-моддасига асосан, судга фуқаролик ишлари ёзма шаклдаги аризалар бериш йўли билан қўзғатилади.

Ўзбекистон Республикаси ФПКнинг 149-моддасига асосан, аризада қўйидагилар қўрсатилиши лозим, яъни ариза берилаётган суднинг номи, даъвогарнинг номи ва яшаш жойи, агар даъвогар ташкилот бўлса, унинг номи ва қаерда жойлашганлиги, даъвогарнинг талаби, агар даъвога баҳолаш мумкин бўлса, унинг баҳоси, даъвогар ўзининг талабига асос қилиб қўрсатилган ҳолатлар ва бу ҳолатларни тасдиқлайдиган далиллар. Аризага илова қилинган ҳужжатлар рўйхати.

Ариза даъвогар ёки унинг вакили томонидан имзоланади. Агар ариза вакил томонидан берилган бўлса аризага ишончнома ёки унинг ваколатини тасдиқловчи бошқа ҳужжат илова қилиниши лозим.

Бошқа шахсларнинг ҳуқуқлари ва қонун билан қўриқланадиган манфаатларини ҳимоя қилиш мақсадига прокурор, давлат бошқаруш органлари, ташкилотлар ёки айрим фуқаролар томонидан берилган аризаларда, шу моддада санаб ўтилган маълумотлардан ташқари, ариза қилинган манфаатларини қўзлаб берилган бўлса, ўша шахснинг номи ва манзил қўрсатилиши лозим бўлади.

Ўзбекистон Республикаси ФПКнинг 150-моддасига асосан, судга ариза жавобгарларнинг сонига мутаносиб миқдорда нусхалари билан берилади.

Судья ишнинг мураккаблиги ва ҳу-

Нашри етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўлимларига ёки «Тошкент почтати»га — 133-74-05 телефонига мурожаат қилишнинг мумкин.

Газета Ўзбекистон Давлат матбуот қўмитасида 10-рақами билан рўйхатта олинган

Душанба, чоршанба ва жума кунлари чиқади.
Нашр кўрсаткичи — 209

Ҳажми — 2 босма табоқ офсет усулида босилади.
Қўроғ бичими А-2

ТЕЛЕФОНЛАР:
хатлар — 133-29-70;
эълонлар: 133-28-95, 132-11-39,
факс: (3712) 133-29-09.



Бош муҳаррир
Акматали АҚМОВ

Манзилимиз:
700000, Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32

БУ АЖИБ ДУНЁ

Янги машина

Германиянинг «Даймлер-Бенц» заводи келгуси йили Женевада бўлиб ўтадиган автомобиль билан шоуида «Мерседес-Е» тоифадаги машинасини кўргазмага қўяди. Мутахасссларнинг билдиришларича, мазкур янги автомобиль ўзининг ўтмишдошларидан бир қанча қулайликлари билан фарқ қилади. Ўз тоифасида энг замонавий ҳисобланаётган «Мерседес-Е» олти даражали тезликда бўлиб, электрон тормоз, назорат қилиш ва бошқарув тизимлари билан жиҳозланган, деяр ҳаба берди «Газета Ру».

Ошуфта кўнгил

Литваннинг Шауляй шаҳрида истикомат қилувчи Алиматқас Бабулис оиласи, мана 20 йилдирки, уч хонали уйда кактус парвариш қилади. Ҳозиргача уларнинг сони саккиз олга етди. Жой танқислиги қилганидан эр-хотин барча хоналарни арзанда ўсимликларга бўша-тиб бериб, ўзлари ошхонада яшаб келмоқда. Улар ҳатто сеvimли мушук ва итларини ҳам қишлоқдаги қариндошларига бериб юборди.

Ҳарорат ўлчагичи

Маълумки, барча болалар ҳарорат ўлчагични ёқтирмасалариди. Бироқ Германияда ишлаб чиқарилган бу асбобни энг қайсар болакай ҳам хуш кўради. Чой қошиққа ўхшатиб асалган бу янги асбоб пластмассада. Унга бирор ширинлик қўйиб болага берилса бас, шу вақтда унинг ҳарорати ўлчанади.

Камбағаллик айб эмас

Яқинда Германия ҳукумати «мамлакатдаги камбағаллик ва бойлик ҳақида» ҳисоботи эълон қилишди. Меҳнат вазирлиги томонидан тайёрланган бу ҳужжатда айтилишича, 2,88 миллион киши бу мамлакатда ижтимоий нафақа ҳисобига яшаркан. Аҳолининг тахминан беш фоизи «кам даромадли» ҳисобланаркан.

Кейинги йилларда Германияда бой кишилар сони ортган. Мамлакатдаги йигирма миллион оиланинг ўн фоизи энг бадавлат оилалар. Умуман, Германияда камбағалликни бошдан кечириётганлар жуда камчилиги ташкил этади. Ярим миллионга яқин одам ўз уй-жойига эга бўлмаган ҳолда, бир миллионгача хонадон бўм-бўш, эгасиз ётибди. Камбағалларнинг аҳоли кўпроқ ишсизлик билан боғлиқ, шунингдек, бу аҳвол кўп болали оилаларга ҳам тааллуқли. Ҳукумат уларнинг шароитини яхшилаш чораларини қўраётди.

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ»

Сизнинг рекламаларингизни, хусусий эълонлар ва хусусий бизнес бўйича эълонларни, шунингдек таъзияларни, таваллуд қалъари, тўйлар, юбилейлар муносабати билан қўловларни, никоҳ эълонларини ва шунга ўхшаш эълонларни ўз саҳифаларида ёритади.

Эълонлар шанба ва якшанбадан ташқари ҳар кун соат 9.00 дан 17.30 гача қабул қилинади.

Маълумотлар учун телефон: 133-28-95.

Факс: (3712) 133-29-09.

МАНЗИЛИМИЗ:
МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ,
32-УЙ,
2-КАВАТ, 204-ХОНА.

● Юнусовдун туманидаги О.Хўжаев номли 21-ўрта мактаб томонидан 1997 йилда Савдани Саидлабиевич Саидов номли берилган О.Р-А №036037-рақамли шохдотнома йўқолганлиги сабабли

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

● Тошкентдаги 26-ўн-тар-техника билим юрти томонидан 1996 йилда Наргиза Ўтқоровна Юнусова номли берилган №063091-рақамли диплом йўқолганлиги сабабли

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Газета «Тошкент оқшомининг» компьютер марказида терилди ва саҳифаланди.
«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси.
Корхона манзили:
«Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.